

Wytyczne Kartoteki Awifauny Śląska Silesian Avifaunistic Database guidelines

Praca nr 9 Śląskiego Towarzystwa Ornitologicznego

Paweł Kołodziejczyk

Śląskie Towarzystwo Ornitologiczne
ul. Sienkiewicza 21, 50-335 Wrocław
e-mail: puszczczyk74@gmail.com

Wstęp

Kartoteka Awifauny Śląska (KAŚ) jest naukowym projektem, służącym do badania rozmieszczenia, występowania, liczebności i składu gatunkowego ptaków lęgowych i niełgowych oraz częstości pojawów, fenologii i zimowania wybranych gatunków ptaków według przyjętych kryteriów na obszarze śląskiego regionu ornitologicznego. W KAŚ gromadzone są zarówno bieżące informacje faunistyczne, jak i te z lat wcześniejszych, których Obserwatorzy nie zdeponowali dotychczas w kartotece Klubu Ornitologów Śląska. ŚTO kontynuuje rozpoczęte przez Zakład Ekologii Ptaków UW. zbieranie danych o występowaniu ptaków w śląskim regionie ornitologicznym.

Dotychczasowe założenia kartotekowe zawarte w liście gatunkowej ptaków, których stwierdzenia są rejestrowane w Kartotece Awifauny Śląska (Adamski i in. 1996), wraz z upływem lat w dużej mierze uległy dezaktualizacji i wy-

magwały modyfikacji oraz dostosowania do współczesnych wymogów stawianych awifaunistyce. Złożyło się na to kilka czynników:

1. stałe zmiany, jakie zachodzą w awifaunistyce regionu, w szczególności gatunków będących w ekspansji lub ginących, a tym samym potrzeba reformowania założeń listy gatunkowej KAŚ po upływie 18 lat,
2. reorganizacja amatorskiego ruchu ornitologicznego na Śląsku po 2012 roku polegająca na powołaniu Śląskiego Towarzystwa Ornitologicznego (Zarzycki i in. 2012). Począwszy od 2012 roku organizacją zbierania danych awifaunistycznych na Śląsku zajmuje się Śląskie Towarzystwo Ornitologiczne (ŚTO), a uczestniczą w nim również inne organizacje przyrodnicze w regionie, jak również niezrzeszeni obserwatorzy-sympatycy,

- zmiana i uściślenie granic śląskiego regionu ornitologicznego (Wuczynski i Kołodziejczyk 2013, w druku),
- utworzenie i wdrożenie elektronicznej (wersja on-line) Kartoteki Awifauny Śląska w dniu 1.09.2013 roku (Kartoteka Awifauny Śląska 2013. Śląskie Towarzystwo Ornitologiczne). Kartoteka jest platformą informacyjną, udostępnioną publicznie w internecie, stworzoną przez ŚTO. Umożliwia użytkownikom korzystanie z aplikacji internetowej oraz informacji opracowanych przez ŚTO, a dostępna jest pod adresem: www.kas.ptakislaska.org.

Celami Kartoteki Awifauny Śląska są:

- integracja i promocja ruchu ornitologicznego na Śląsku,
- szybka wymiana informacji o interesujących faunistycznie faktach,
- gromadzenie nowych danych awifaunistycznych i podsumowywanie już istniejących w ramach projektu „Ptaki Śląska – monografia faunistyczna”,
- gromadzenie danych o obszarach chronionych oraz wykazanych jako cenne dla ptaków w celu ich ochrony,
- edukacja wpływająca na zwiększenie wiedzy na temat ptaków i środowiska przyrodniczego w społeczeństwie.

Lista gatunkowa ptaków

Lp.	Gatunek	W ¹	L ²	S ³	F ⁴	Pora lęgowa ⁵	Kategoria lęgowa ⁶	Wysokość n.p.m. ⁷	Stada ⁸	Fenologia ⁹	Dokumentacja / Opis ¹⁰	KF ¹¹
1	łabędź niemy		L	S		III3-VI3	BC		75			
2	łabędź czarnodzioby	W									fot.	
3	łabędź krzykliwy	W	L	S		IV2-VI3	BC		Lubuskie, DB 20/10/50 ¹²			
4	gęś zbożowa			S	F				2500	IX3-IV3		
5	gęś krótkodzioba										fot./o.	
6	gęś białoczarna	W		S	F				250/250/100 ¹³	IX3-IV2		
7	gęś mała	W									fot./o.	KF
8	gęgawa		L ¹⁴	S	F	III1-VI3	ABC		100/250 ¹⁵	III-XII2		
9	gęś tybetańska	W									fot./o.	KF
10	śnieżka duża	W									fot./o.	KF

11	śnieżyca mała	W																fol./o.	KF
12	bernička kanadyjska	W																fol.	KF-legi
13	bernička północna	W																fol./o.	KF
14	bernička biatolica	W																fol.	
15	bernička obrożna	W																fol./o.	
16	bernička rdzawoszyja	W																fol./o.	
17	gęsiówka egipska	W	L				V1-VII3	BC										fol.	KF-legi
18	kazarka rdzawa	W					V2-VI3	BC										fol.	KF-legi
19	ohar	W	L				V2-VI3	BC										fol.	KF-legi
20	mandarynka	W																fol./o. ¹⁶	KF-legi
21	świśtun	W	S	F								100/50 ¹⁵						fol./o.	KF-legi
22	świśtun amerykański	W																fol./o.	KF
23	czuprynka	W																fol./o.	KF
24	krakwa	W	L	S	F		V2-VI3	BC				50						fol./o.	
25	cyraneczka	W	L	S			V2-VI2	BC ¹⁷				100/750/50 ¹⁸							
26	cyraneczka karolińska	W																fol./o.	KF
27	krzyżówka	W	S									2500							
28	rożeniec	W	L	S	F		V2-VI3	BC				15/10 ¹⁵						fol./o.	KF-legi
29	cyranica	W	L	S	F		V2-VI3	BC				25						fol./o.	
30	cyranica modroskrzydła	W																fol./o.	KF
31	piaskonos	W	L	S	F		V2-VI3	BC				50						fol./o.	KF
32	marmurka	W																fol./o.	KF
33	hełmiatka	W	L				V3-VII3	BC										fol.	KF-legi
34	głowienka	W	L ¹⁸	S			V3-VII3	BC				250/50 ¹⁹ DB 750/50 ²⁰		400+					
35	czerniczka	W																fol./o.	KF
36	podgorzańska	W	L				V3-VII3	ABC										fol.	KF-legi
37	czernica	W	L ²¹	S			V3-VII3	BC				250/50 ¹⁹ DB 500/50 ²⁰		500+					
38	ogorzańska mała	W																fol./o.	KF
39	ogorzańska	W																fol.	KF-legi
40	edredon	W																fol.	KF-legi

71	perkoz rdzawoszyi		L	S	F	IV2-VII1	ABC		5	IV1-XI3			
72	perkoz rogaty	W										fort./o. ²⁴	KF-legi
73	zauzchnik		L	S	F	V1-VII1	BC ²⁵		25	IV1-XI2			
74	fulmar	W										fort./o.	KF
75	burzyk żółtodzioby	W										fort./o.	KF
76	burzyk szary	W										fort./o.	KF
77	burzyk północny	W										fort./o.	KF
78	burzyk balearski	W										fort./o.	KF
79	oceannik żółtopietwy	W										fort./o.	KF
80	nawątnik burzowy	W										fort./o.	KF
81	nawątnik duży	W										fort./o.	KF
82	głuptak	W										fort./o.	KF
83	kormoran		L	S			gniazda-C		400/100 ¹⁹				
84	kormoran czubaty	W										fort./o.	KF
85	kormoran mały	W										fort./o.	KF
86	pelikan różowy	W										fort./o.	KF
87	pelikan kędzierzawy	W										fort./o.	KF
88	bąk		L		F	III3-VII2	ABC			III2-XI1			
89	bączek		L		F	V2-VII3	ABC			V1-IX1			
90	ślepowron	W ²⁶	L		F	V2-VII2	gniazda-C			daty przylotów i odlotów z legowisk			
91	czapla modronosa	W										fort./o.	KF
92	czapla złotawa	W										fort./o.	KF
93	czapla nadobna	W	L			V2-VII1	gniazda-C					fort.	KF-legi
94	czapla biała			S	F				15/50 ¹⁵ , DB 25/100 ²⁷	III1-XI2			KF-legi
95	czapla siwa		L	S			gniazda-C		50/50/25 ¹⁵ , DB 50/100/25 ²³				
96	czapla purpurowa	W	L			V1-VII1	BC ¹⁷					fort.	KF-legi
97	bocian czarny		L	S	F	IV2-VII2	BC		10	IV1-IX3			
98	bocian biały		L	S	F	IV1-VII3	gniazda-ABC		10/25 ¹⁵	IV1-IX2			
99	ibis czczony	W										fort./o.	KF

161	sieweczka morska	W																50	III2-IV2 / VIII3-XI2 ¹⁵			fort./o.	KF	
162	sieweczka mongolska	W																15	VIII1-XI1			fort./o.	KF	
163	sieweczka pustynna	W																				fort./o.	KF	
164	mornel	W																				fort./o.	KF	
165	siewka szara	W																				fort./o.	KF	
166	siewka złotawa	W																				fort./o.	KF	
167	siewka złota				S	F																	KF-leggi	
168	siewnica				S	F																		
169	czajka towarzyska	W																				fort./o.	KF	
170	czajka stepowa	W																				fort./o.	KF	
171	czajka				S	F																		
172	biegus wielki	W																				fort./o.	KF	
173	biegus rdzawy	W																				fort.		
174	piaskowiec	W																				fort.		
175	biegus tundrowy	W																				fort./o.	KF	
176	biegus malutki				S	F																		
177	biegus mały				S	F																		
178	biegus karłowaty	W																				fort./o.	KF	
179	biegus białorzętny	W																				fort./o.	KF	
180	biegus długoskrzydły	W																				fort./o.	KF	
181	biegus arktyczny	W																				fort./o.	KF	
182	biegus krzywodzioby				S	F																		
183	biegus morski	W																				fort./o.	KF	
184	biegus zmienny				S	F																		
185	biegus płaskodzioby	W																				fort./o.	KF-leggi	
186	biegus płowy	W																				fort./o.	KF	
187	batalion				S	F																		
188	bekasik	W																				fort./o.	KF-leggi	
189	kszyk				L	S	F			IV2-V13	ABC ²¹											fort./o.	KF-leggi	
190	dubelt	W																				fort./o.	KF-leggi	

191	szlamiec długodzioby	W	L	S	F	IV2-VI12	ABC	5	III2-XI2	fort./o.	KF
192	stonka										
193	rycyk	W	L			IV3-V12	ABC ²²				
194	szlamnik	W								fort.	
195	kulik mniejszy	W								fort.	
196	kulik cienkodzioby	W								fort./o.	KF
197	kulik wielki		L	S	F	IV2-V12	ABC ²²	10/20 ¹⁵	III3-XI3		
198	brodziec śniady		S	F				10/25 ¹⁵	IV2-V2 / VI2-X2 ¹⁵		
199	krwawodziób		L	S	F	IV3-V12	ABC ²²	5	III3-IX3		
200	brodziec pławny	W								fort./o.	KF-leggi
201	kwokacz		S	F				10/20 ¹⁵	IV2-V2 / VI3-X2 ¹⁵		
202	brodziec piegawaty	W								fort./o.	KF
203	brodziec żółtonogi	W								fort./o.	KF
204	samoтник		L	S	F	IV3-V12	ABC ²²	10	III1-XI3		
205	łączak		L	S	F	V3-V12	C	50	IV3-IX2	fort. ²⁸	KF-leggi
206	terekia	W								fort./o.	KF
207	brodziec piskiwy		L	S	F	V3-V13	ABC ²²	10/20 ¹⁵	IV2-IX3		
208	brodziec płamisty	W								fort./o.	KF
209	kamusznik	W								fort.	
210	płatkonóg sztydodzioby	W								fort.	
211	płatkonóg płaskodzioby	W								fort./o.	KF
212	wydrzyk tęposterny	W								fort./o.	KF
213	wydrzyk ostrostermy	W								fort./o.	KF
214	wydrzyk długosterny	W								fort./o.	KF
215	wydrzyk wielki	W								fort./o.	KF
216	orlica	W								fort./o.	KF
217	mewa czarnogłowa	W	L			V1-V13	BC ¹⁷				
218	mewa karaibska	W								fort./o.	KF
219	mewa prieniowa	W								fort./o.	KF
220	mewamata		S	F				20/5 ¹⁵	IV2-V3 / VI3-X3 ¹⁵		KF-leggi

221	mewa obrożna	W	L	S		IV3-VI3	BC ⁹⁾		2000/1000/500 ¹⁾		fot./o.	KF
222	śnieszka	W									fot./o.	KF
223	mewa cienkodzioba	W									fot./o.	KF
224	mewa delawarska	W									fot./o.	KF
225	mewa siwa	W	L	S		V1-VI3	BC	100				
226	mewa złotonoga	W	L			IV2-VI3	C				fot./o. ³⁰⁾	KF-legi
227	mewa srebrzysta		L	S	F	IV2-VI3	C	10	VIII2-IV2		fot. ³¹⁾	
228	mewa białogłowa		L	S		IV2-VI3	C	400				
229	mewa romańska	W	L			IV2-VI3	C				fot./o. ³²⁾	KF-legi
230	mewa polarna	W									fot./o.	KF
231	mewa biała	W									fot./o.	KF
232	mewa siodłata	W									fot./o.	KF
233	mewa różowa	W									fot./o.	KF
234	mewa trójpalczasta	W									fot./o.	KF
235	mewa modrodzioba	W									fot./o.	KF
236	rybitwa krótkodzioba	W									fot./o.	KF
237	rybitwa wielkodzioba	W									fot.	KF-legi
238	rybitwa czubata	W									fot./o.	KF, legi
239	rybitwa różowa	W									fot./o.	KF
240	rybitwa rzcena		L	S	F	V2-VI1	BC ⁹⁾	50	IV3-IX2			
241	rybitwa popielata	W									fot./o.	KF, legi
242	rybitwa białoczerna	W	L			V2-VI1	BC ⁹⁾					
243	rybitwa białowąsa		L	S	F	V2-VI1	BC ³⁾	25	V1-IX1			
244	rybitwa czarna		L	S	F	V2-VI1	BC ³⁾	25	IV3-IX2			
245	rybitwa białoskrzydła	W	L			V3-VI1	BC ⁹⁾				fot. ³⁰⁾	
246	nurzyk	W									fot./o.	KF
247	nurzyk polarny	W									fot./o.	KF
248	alka	W									fot./o.	KF
249	nurzik	W									fot./o.	KF
250	alczyk	W									fot./o.	KF
251	maskonur	W									fot./o.	KF

283	dzięcioł zielonosiwy		L				III1-VIII1	ABC						
284	dzięcioł zielony		L				III1-VIII1	ABC						
285	dzięcioł czarny													
286	dzięcioł duży													
287	dzięcioł białoszyi	W	L				III2-VI3	ABC					fort./o.	KF-leggi
288	dzięcioł białogrzebity	W	L				III1-VI2	ABC					fort./o.	
289	dzięcioł średni		L				III1-VI3	ABC						
290	dzięciołek		L ⁹				IV3-VI3	ABC	600+					
291	dzięcioł trójpalczasty	W	L				III1-VI3	ABC					fort./o.	KF
292	kalandra szara	W	W										fort./o.	KF
293	kalandra białoskrzydła	W	W										fort./o.	KF
294	kalandra czarna	W	W										fort./o.	KF
295	skowronek k rókopalcowy	W	W										fort./o.	KF
296	dzierlatka	W	L				III1-VI3	ABC						
297	lerka		L ⁹	S	F		IV2-VII2	ABC	600+	10		III3-X3		
298	skowronek			S	F					200/75 ¹⁵		II2-XI3		
299	górnicek	W											fort.	
300	brzegówka		L	S	F			ghiazda-BC ²³		500		IV2-IX2		
301	dymówka		L ¹⁷	S	F		V2-VII3	BC	800+	500		IV1-X1		
302	jaskółka rudawa	W											fort./o.	KF
303	oknówka		L ⁸	S	F		V3-VIII3	BC	900+	500		IV2-IX2		
304	świergotek szponiasty	W											fort./o.	KF
305	świergotek polny		L		F		V1-VII2	ABC				V1-VIII3		
306	świergotek tajgowy	W											fort./o.	KF
307	świergotek drzewny				F							IV2-IX3		
308	świergotek tundrowy	W											fort./o.	KF
309	świergotek łąkowy		L ⁸	S	F		IV3-VI3	ABC	-400	25		III1-XII2		
310	świergotek rdzawogardły	W											fort./o.	
311	siwerniak	W	L				V1-VII2	ABC					fort./o. ¹¹	
312	świergotek nadmorski	W											fort./o.	KF
313	pliszka żółta		L ⁸	S	F		V2-VIII1	ABC	400+	50/100 ¹⁵		IV2-X1		

314	pliszka tundrowa M.f.thunbergii	W																fort./o.	KF-leggi
315	pliszka żółta (pozostate podgatunki)	W																fort./o.	KF
316	pliszka cytrynowa	W	L				V2-VI2											fort./o. ¹⁰	KF-leggi
317	pliszka górska		L ⁶⁰				IV1-VIII1	C											
318	pliszka siwa			S			F	ABC											
319	pliszka brytyjska M.a.yarrellii	W					F										25/50 ¹⁵		KF
320	jemioluska	W																	
321	pluszcz	W ⁴²	L				III2-VII1	ABC											
322	strzyżyk																		
323	pokrzywnica						F											III1-XII2	
324	łochacz syberyjski	W																fort./o.	KF
325	łochacz halny	W	L				V2-VII3	ABC										fort.	KF
326	rudzik																		
327	słowiak syberyjski	W																fort./o.	KF
328	słowiak szary	W	L				V2-VII1	ABC ²										fort./o. ¹⁸	KF
329	słowiak rdzawy		L ¹⁸				V2-VII1	ABC					400+						
330	podróżniczek						F	ABC											
331	podróżniczek L.s.svecica	W ⁴²																	
332	modraczek	W																fort./o.	KF-leggi
333	kopciuszek																	fort./o.	KF
334	pleszka		S				F												
335	pokląska																		
336	kląskawka																		
337	kląskawka syberyjska	W	L ⁹				F	ABC										fort./o.	KF
338	białorzytka płowa	W																fort./o.	KF
339	białorzytka	W	L	S			F	ABC										fort./o.	KF
340	białorzytka pstra	W																	
341	białorzytka rdzawa	W																	
342	białorzytka pustynna	W																	
343	nagórnik	W																	
344	drozdówka pstry	W																	

345	drozdów ciemny	W	L														foto. / o.	KF				
346	drozd obrożny	W															foto. / o. ¹¹					
347	drozd oliwkowy	W							IV3-VIII	ABC							foto. / o.	KF				
348	drozd rdzawy	W															foto. / o.	KF				
349	drozd rdzawoskrzydły	W															foto. / o.	KF				
350	drozd rdzawogardły	W															foto. / o.	KF				
351	drozd czarnogardły	W															foto. / o.	KF				
352	kos			S													20					
353	kwiczot			S													250					
354	śpiewak			S	F												25	III-X11				
355	drożdżalik		L	S	F				V1-VII2	ABC ²							20	III2-IV2 / X1-XI3 ¹⁸				
356	paszkot			S													10					
357	świerszczak melodyjny	W																foto. / o.	KF			
358	świerszczak		L ³⁸		F				V2-VII3	ABC								V1-VIII3				
359	strumieniówka		L		F				V2-VII2	ABC								V1-VIII3				
360	brzęczka		L		F				V1-VIII3	ABC								IV3-VIII3				
361	tamaryszka	W																	foto. / o.	KF		
362	wodniczka	W																	foto. / o.			
363	rokitniczka		L ¹⁸		F				V2-VII2	ABC								IV3-IX2		foto. / o.	KF	
364	trzcinniczek kaspijski	W																		foto. / o.	KF	
365	zarosłowka	W																		foto. / o.	KF	
366	fozówka		L ³⁸		F				V2-VII2	ABC									V2-IX1			
367	trzcinniczek		L ¹⁸		F				V2-VIII2	ABC									IV3-IX2			
368	trzciniak		L ⁴⁸		F				V2-VIII1	ABC									IV3-IX2			
369	zaganieccz		L ³⁸		F				V3-VII2	ABC									V2-VIII3			
370	zaganieccz szczebiolliwy	W																		foto. / o.	KF	
371	zaganieccz mały	W																		foto. / o.	KF	
372	pokrzewka wąsata	W																		foto. / o.	KF	
373	pokrzewka aksamitna	W																		foto. / o.	KF	
374	jarzębatka		L		F				V2-VII2	ABC									V1-VIII3			
375	piegża		L ⁴⁸		F				V1-VIII3	ABC									IV3-IX2			

376	ciemniówka		L ⁶	F	V2-VII3	ABC	1100+		IV3-IX1	
377	gajówka		L ⁷	F	V3-VIII1	ABC	1000+		V1-IX2	
378	kapturnka		L ⁶	F	V1-VII3	ABC	1100+		IV1-X3	
379	wójcik	W								fort. / o.
380	świstunka północna	W								fort. / o.
381	świstunka złotawa	W								fort. / o.
382	świstunka żółtawa	W								fort. / o.
383	świstunka artajska	W								fort. / o.
384	świstunka grubodzioba	W								fort. / o.
385	świstunka brunatna	W								fort. / o.
386	świstunka góraska	W								fort. / o.
387	świstunka leśna		L ⁶	F	V2-VII3	ABC	900+		IV3-IX1	
388	pierwiosnek			F					IV1-X2	
389	świstunka iberyjska	W								fort. / o.
390	plecuszek			F					IV2-IX3	
391	mysikrólik		S					15		
392	zniczek		S	F				5	IV2-X1	
393	muchołówka szara		L ⁵	F	V2-VII3	ABC	700+		V1-IX2	
394	muchołówka mała		L	F	V2-VII3	ABC			V1-VII3	
395	muchołówka białoszyja		L	F	V1-VII1	ABC			IV3-VIII3	fort. / o. ⁴⁸
396	muchołówka żałobna		L ⁶	F	V2-VII2	ABC	1100+		IV3-IX1	fort. / o. ⁴⁸
397	wąsatka		L	S	IV1-VII3	ABC		5		
398	ranuszek		S					20		
399	ranuszek czarnobrewy A.-c.europaeus	W	L		IV1-VII1	BC				
400	sikora uboga		L ⁷	S	IV2-VIII	ABC	800+	5		
401	czarnogłówka		S					5		
402	czubatka		S					5		
403	sosnówka		S					20		
404	modraszka		S					20		
405	sikora lazuruwa	W								KF

437	kulczyk		L ³⁹	S	F	V2-VIII1	ABC	600+	10	IV1-X2		
438	osełnik	W										KF
439	dzwoniec		L ³⁵	S		IV2-VIII1	ABC	700+	100			
440	szczygieł		L ³⁷	S		V1-VIII1	ABC	800+	100			
441	czyż		L ⁴⁰	S		V1-VII2	ABC	-400	250			
442	makolągwa			S					250			fot./o.
443	rzepołuch	W										
444	czeczotka	W ⁶¹	L			V1-VII2	ABC					KF
445	czeczotka tundrowa	W										KF
446	krzyżodziób modrzewiowy	W										
447	krzyżodziób świerkowy	W ⁶²	L ⁴⁰	S		XIII-V3	ABC ²¹	-400	20			
448	krzyżodziób sosnowy	W										KF
449	dziwonia	W	L		F	V3-VII2	ABC			V3-VIII1		
450	łuskowiec	W										KF
451	głi		L ⁴⁰	S		V1-VII2	ABC	-400	10			
452	grubodziób		L ³⁷	S		IV2-VII2	ABC	800+	25			
453	junco	W										KF
454	łuszczczyk indygowy	W										KF
455	poświerka	W										KF
456	śnieguła	W										fot.
457	trznadel białołowy	W										fot./o.
458	trznadel		L ⁴⁹	S		IV2-VIII1	ABC	1200+	100			
459	cierlik	W										fot./o.
460	głuszek	W										fot./o.
461	ortolan		L		F	V2-VII2	ABC			V1-VIII3		
462	trznadel czubaty	W										fot./o.
463	trznadelek	W										fot./o.
464	trznadel złotawy	W										fot./o.
465	potrzos		L ³⁹	S		IV3-VII3	ABC	600+	50			
466	trznadel czarnogłowy	W										
467	potrzaszcz		L ³⁹	S		IV3-VII2	ABC	600+	50			KF

Objaśnienia

¹ **W** – wszystkie obserwacje. Znakiem „W” zaznaczono te gatunki, dla których zbierane są wszystkie obserwacje z okresu lęgowego czy pozalęgowego.

² **L** – obserwacje lęgowe tzw. gatunków mapowanych. Znakiem „L” zaznaczono te gatunki, dla których zbierane są wszystkie obserwacje z okresu lęgowego według podanych kategorii lęgowych, w celu sporządzenia lub poznania:

- map rozmieszczenia ich stanowisk lęgowych na Śląsku,
- oceny liczebności,
- rozmieszczenia pionowego npm.

³ **S**-stada. Znakiem „S” zaznaczono te gatunki, dla których podano wartości minimalne stad, których obserwacje są interesujące z faunistycznego punktu widzenia. Obserwacje każdego stada o podanej wielkości lub większego gromadzone są przez KAŚ, a posłużą one do określenia miejsc większych koncentracji danego gatunku w regionie w okresie migracji wiosennej, jesiennej, na zimowiskach, pierzowiskach, noclegowiskach i żerowiskach.

⁴ **F** – fenologia, pobyt na Śląsku. Znakiem „F” zaznaczono te gatunki, dla których zbierane są wszystkie obserwacje poza okresem ich stałego przebywania na Śląsku. Brak podanego zakresu oznacza, że jest to gatunek osiadły, bądź też jest to gatunek rzadki, dla którego zbierane są wszystkie obserwacje (W).

Obserwacje fenologiczne zgromadzone przez KAŚ na przestrzeni lat posłużą do określenia średnich dat przylotu i odlotu na Śląsku.

⁵ **P** – pora lęgowa.. Zawiera przedziały czasowe, w których obserwacje danego gatunku należy zaklasyfikować jako dotyczące okresu lęgowego. Przykładowy zapis III3-VIII1 oznacza, że obserwacje dokonane w okresie pomiędzy 21.03. a 10.07. można traktować jako dotyczące okresu lęgowego i każdą z nich należy przypisać do ka-

tegorii lęgowe (L). W przypadku obserwacji dokonanych poza podanymi granicami okresu lęgowego danego gatunku do KAŚ wprowadzamy tylko rekordy dotyczące stwierdzeń lęgów od kryterium lęgowego NP (głosy niepokoju sugerujące bliskość gniazda lub piskląt).

⁶ Kategoria lęgowa- kryteria lęgowości i kategorii gniazdowania stosowane w Polskim Atlasie Ornitologicznym.

A - gniazdowanie możliwe :

- O** pojedyncze ptaki obserwowane w siedlisku lęgowym,
- **S** jednorazowa obserwacja śpiewającego lub odbywającego loty godowe samca,
- **R** obserwacja rodziny (jeden ptak lub para) z lotnymi młodymi,

B- gniazdowanie prawdopodobne :

- **P** para ptaków obserwowana w siedlisku lęgowym,
- **TE** śpiewający lub odbywający loty godowe samiec stwierdzony co najmniej przez 2 dni w tym samym miejscu (zajęte terytorium) lub równoczesne stwierdzenie wielu samców w siedlisku lęgowym danego gatunku,
- **KT** kopulacja, toki,
- **OM** odwiedzanie miejsca nadającego się na gniazdo,
- **NP** głosy niepokoju sugerujące bliskość gniazda lub piskląt,
- **PL** plama lęgowa (u ptaka trzymanego w ręku),
- **BU** budowa gniazda lub drażnienie dziupli,

C- gniazdowanie pewne :

- UDA** odwodzenie od gniazda lub młodych (udawanie rannego),
- **GNS** gniazdo nowe lub skorupy jaj z danego roku,
- **WYS** gniazdo wysiadywane,
- **POD** ptaki z pokarmem dla młodych lub odchodami piskląt,
- **JAJ** gniazdo z jajami,

- **PIS** gniazdo z piskletami,
- **MŁO** młode zagniazdowniki nietlotne lub słabotlotne albo podloty gniazdowników poza gniazdem.

⁷ **Wysokość n.p.m.**

Przy niektórych gatunkach podana jest wartość oznaczająca wysokość n.p.m.. Oznacza ona, że zbierane są informacje o stanowiskach lęgowych dla poszczególnych gatunków lęgowych (L) powyżej lub poniżej podanej wartości (np. +500 lub -400 oznacza, że zbierane są stanowiska lęgowe powyżej poziomu 500 m n.p.m. lub poniżej poziomu 400 m n.p.m.).

⁸ **S** –stada, ugrupowania, noclegowiska, koncentracje. Zbierane są informacje dotyczące dużych stad danego gatunku, od podanej wielkości lub większe. Również całkowita liczebność ugrupowań, koncentracji ptaków na badanym obszarze np. stawy rybne, zbiornik zaporowy lub noclegowisku. W przypadku gatunków kolonijnych koncentracje stad dotyczą tylko obserwacji poza koloniami lęgowymi ptaków nie związanych z kolonią lęgową (np. zausznik, kormoran, czapla siwa, mewy, rybitwy). Zaleca się liczenia ptaków przelotnych prowadzonych z punktu (np. szponiaste, wróblowate). Wyniki liczeń proszę podać w następującej formie, np.: zięba – 6438, krogulec – 37, żuraw – 231, gęś zbożowa 11540, a w “Dodatkowych informacjach” KAŚ należy zapisać, np.: liczenie z punktu w godz. 11.10–13.35).

Umownie przyjmuje się, że:

- okres wiosenny to 1.03.-30.06. (tj. IIII-VI3)
 - okres lato-jesień to 1.07.-20.12. (tj. VIII-XII2)
 - okres zimowy to 21.12.-27(28).02. (tj. XII3-II3).
- Dla niektórych gatunków w zależności od regionu Śląska przyjęto inne kryteria wielkości stad. Dotyczy to: Doliny Baryczy (DB) i woj. lubuskiego. Poprzez Dolinę Baryczy (DB) ściśle rozumie się następujące kompleksy stawowe: Radziądz, Jam-

nik, Niezgoda, Ruda Sułowska, Stawno, Potasznia oraz staw Rudy.

Zaleca się aby nadzwyczaj liczne koncentracje ptaków posiadały dokumentację.

⁹ **F** – fenologia. Zbierane są informacje spoza okresu regularnego pobytu poszczególnych gatunków na Śląsku wykraczające poza podany dla niego zakres, od przylotu do odlotu jak również dla niektórych gatunków z okresu zimowania. Przykładowy zapis IX2-IV3 oznacza, że obserwacje dokonane przed 11.09. i po 30.04. są cennymi obserwacjami fenologicznymi i należy wprowadzić je do KAŚ. Dla niektórych gatunków podano osobny zakres pobytu na Śląsku dla przelotu wiosennego i jesiennego. Zaleca się aby nadzwyczaj wczesne, późne bądź nietypowe obserwacje fenologiczne posiadały dokumentację.

¹⁰ **Dokumentacja / Opis (fot. / o.).**

Przy niektórych gatunkach podany jest znak fot. / o. Oznacza on, że dla tego gatunku, płci lub poszczególnych szat wiekowych w celu prawidłowej identyfikacji wymagana jest dokumentacja (fotograficzna, wideo lub fonogram) a w przypadku jej braku wymagany jest opis ptaka umieszczony w “Dodatkowych informacjach” KAŚ. Znak „fot.” oznacza, że do rekordu zaleca się dołączenie dokumentacji.

¹¹ **KF** - Komisja Faunistyczna.

Wykaz gatunków ptaków podlegających weryfikacji przez Komisję Faunistyczną.

¹² Lubuskie (dotyczy doliny Odry) i Dolina Baryczy wiosna/lato/jesień-zima

¹³ wiosna/jesień/zima

¹⁴ poza Doliną Baryczy (DB). Lęgowe gęgawy w Dolinie Baryczy badane są według innej metody na następujących kompleksach stawowych: stawy Radziądz, Jamnik, Niezgoda, Ruda Sułowska, Stawno, Potasznia, Potasznia N, Gądkowice, Krośnice, Żelezniki oraz staw Rudy.

¹⁵ wiosna/jesień

- ¹⁶ opis dotyczy tylko ptaków w upierzeniu samicy i młodocianych w przypadku braku dokumentacji fotograficznej
- ¹⁷ zbierane są dane od kryterium lęgowego KT (kopulacja, toki) wzwyż
- ¹⁸ stanowiska lęgowe tylko powyżej poziomicy 400 m npm
- ¹⁹ wiosna-jesień/zima
- ²⁰ Dolina Baryczy wiosna-jesień/zima
- ²¹ stanowiska lęgowe tylko powyżej poziomicy 500 m npm
- ²² z kategorii lęgowej A tylko kryterium lęgowe S (As)
- ²³ Dolina Baryczy wiosna/jesień/zima
- ²⁴ wymagany opis osobników młodocianych i w szacie spoczynkowej w przypadku braku dokumentacji fotograficznej
- ²⁵ zbierane są dane od kryterium lęgowego BU (budowa gniazda) wzwyż
- ²⁶ poza znanymi lęgowiskami
- ²⁷ Dolina Baryczy wiosna/jesień
- ²⁸ dokumentacja dotyczy tylko ptaków lęgowych
- ²⁹ zbierane są dane od kryterium lęgowego NP (głosy niepokoju sugerujące bliskość gniazda lub piskląt) wzwyż
- ³⁰ opis dotyczy tylko ptaków w szatach młodocianych w przypadku braku dokumentacji fotograficznej
- ³¹ wymagana dokumentacja fotograficzna ptaków lęgowych
- ³² wymagana dokumentacja lub opis ptaka
- ³³ zbierane są dane od kryterium lęgowego OM (odwiedzanie miejsca nadającego się na gniazdo) wzwyż
- ³⁴ stanowiska lęgowe tylko powyżej poziomicy 600 m npm oraz informacje o lęgach z kategorii C- gniazdowanie pewne poza osiedlami ludzkimi
- ³⁵ stanowiska lęgowe tylko powyżej poziomicy 700 m npm
- ³⁶ stanowiska lęgowe tylko powyżej poziomicy 900 m npm
- ³⁷ stanowiska lęgowe tylko powyżej poziomicy 800 m npm
- ³⁸ zbieramy informacje tylko o lęgach z kategorii C- gniazdowanie pewne w środowisku leśnym: w dziuplach drzew lub budkach lęgowych.
- ³⁹ stanowiska lęgowe tylko powyżej poziomicy 600 m npm
- ⁴⁰ stanowiska lęgowe tylko poniżej poziomicy 400 m npm
- ⁴¹ opis dotyczy tylko ptaków stwierdzonych na niżu w przypadku braku dokumentacji fotograficznej
- ⁴² wszystkie obserwacje na niżu
- ⁴³ wymagany opis w przypadku braku dokumentacji fotograficznej, wideo lub fonograficznej
- ⁴⁴ za wyjątkiem wrocławskich pól irygacyjnych, gdzie wymagane są inne metody badawcze oceny liczebności
- ⁴⁵ stanowiska lęgowe tylko powyżej poziomicy 300 m npm
- ⁴⁶ stanowiska lęgowe tylko powyżej poziomicy 1100 m npm
- ⁴⁷ stanowiska lęgowe tylko powyżej poziomicy 1000 m npm
- ⁴⁸ dotyczy tylko obserwacji fenologicznych (F), samic lub ptaków młodocianych
- ⁴⁹ stanowiska lęgowe tylko powyżej poziomicy 1200 m npm
- ⁵⁰ wszystkie obserwacje spoza Sudetów
- ⁵¹ nie dotyczy obserwacji na lęgowiskach

Podziękowania

Pragnę złożyć podziękowania wszystkim, którzy pomagali w konsultacjach i udzielali swoich rad podczas tworzenia nowych kryteriów do listy gatunkowej KAŚ. Byli to członkowie Rady Naukowej ŚTO: Tadeusz Stawarczyk i Andrzej Dyrz oraz pozostałe osoby: Artur Adamski, Szymon Beuch, Paweł Czechowski, Adam Czubat, Tadeusz Drazny, Bożena Gramsz, Wiesław Lenkiewicz, Tomasz Maszkało, Waldemar Michalik, Maciej Nagler, Bartosz Smyk, Hanna Sztwiertnia, Piotr Wasiak, Michał Zawadzki i Kamil Zięba.

Summary

On 1st September 2013, thanks to the efforts of Silesian Ornithological Society (ŚTO), an on-line version of Silesian Avifaunistic Database was launched. The tool will enable Silesian ornithologists to introduce and update their field observation records on the website (www.kas.ptaki-slaska.org). The table below presents the species and criteria according to which the data is collected, as well as remarks on the criteria.

Literatura

Adamski A., Czapulak A., Stawarczyk T. 1996. Kartoteka Awifauny Śląska. Instrukcja dla współpracowników. Zakład Ekologii Ptaków Uniwersytetu Wrocławskiego, Muzeum Przyrodnicze Uniwersytetu Wrocławskiego, Muzeum Górnośląskie w Bytomiu.

Wuczyński A., Kołodziejczyk P. 2013. Granice Śląskiego Regionu Ornitologicznego. *Ptaki Śląska* 20: 170-180.

Zarzycki M., Frankiewicz J., Kołodziejczyk P., Sztwiertnia H., Szymczak J., Wuczyński A., Zięba K. 2012. Powołanie i początkowa działalność Śląskiego Towarzystwa Ornitologicznego. *Ptaki Śląska* 19: 193-199.